

עריכת איור חש"ד

אודות מאות נכדיות בשוק היום משער טבעי או בתערוכת שער טבעי, שנחברו שהרבה מהם שמכונים אירופאי, מקודם מהודו, ונגזרו בפולחן עבודה זרה, ולאח"כ נסכר ליצרני הפיאות שמעבדים אותו ליצור הפאזה עד שמקבל תחושה של שער אירופאי, ויש להם דין תקרובת ע"י ממש כמו שיבואר לפנינו.

הנה כהודו לפי האמונה העתיקה שלהם המכונה "הינדו" הם עובדי עבודה זרה ממש כימי קדם, ואחד מדרכי פולחנם להאליל, הוא בהקדבת שערותיהם לאליל, כזה שמגלחין שערותיהם להאליל, וזה סדר פולחנם, כי אצל ההינדים השער הוא החלק החשוב - הנועלה ביותר של האדם, בפרט אצל הנשים החינריות שער ראשן אינו רק ענין של יופי אלא וזה גאוותן, ולא מגלחות שערותיהן אלא בדרך הקדבה להאליל, ובדרך כלל כאשר רוצה החינדי לבקש בקשה רצינית מן האליל הוא נודר שאם תחמלא בקשתו יבוא לטירוסטי - מקומי של האליל, ויקריב שם את שערו, ולדבריהם רבבות נושעו ונושעים על ידי פולחן זה, ומאות מליונים כפשוטו מאמינים באמונה טפילה זו, ובאופן ממוצע מידי יום ביומו כ- 25,000 איש מקריבים שערותיהם לאליל הנמצא שם, (מתוך כ- 50,000 איש שמוקדים את המקום), ויודעים הם שחשערתם נמכרת לאחר מכן וזה לא מפריע להם, כי עיקר הפולחן הוא גוף ההתגלות להאליל, ולא איכפת להם מה קורה עם חשערתם אח"כ, (וע"י רשבי"א ע"י נא: ד"ה ואותן).

ולפנים עובדי האלילים הסתפקו בגילוח לבד ואח"כ זרקו חשערתם לאשפה, וגם היום כונתם להקריב שערם לכבוד האליל, ורק כשנים האחרונות שהתפתח שוק גדול לשערות הרי הם מוכרים את חשערתם של הנשים (לאחר המידון) לסוחר ומשווקי שערות ליצרני הפאזה, ומיובאות לכל המזרח הרחוק סין וקוריאה, ואירופה וארה"ב, וכפי הנשמע הנשים שמת מטפחות מאוד שערותיהן, ומידי ערב מושחות שערותיהן בשמן קוקוס ומועיל למי ב יופי הפיאה נכרית, והתפילה מרויחת מליוני דולרים בשנה מעסק זה של מכירת השערות.

והנה בפולחן זה של גזיות השערות לעבודה זרה, נאסרו השערות בהנאה מדין תקרובת עבודה זרה, וכמפורש בש"ע יו"ד סי' קל"ט סעיף ג' בדבר שאין מקריבין ממנו בפנים נאסר כשעשה ממנו כעין זבחה או כעין זריקה המשחבת, והוא דרך לעבודה באותו דבר, ואפילו כשאין דרך לעבודה כזה הענין, נאסר מפני שזבחה חמקל דומה לזבחה, ע"ש, ומקורו מדברי הגמ' ע"י (נא). ומה שכתבתי מקל ע"י או בצירת ענבים לע"י נאסר מדין תקרובת עבודה זרה לפי פירוש רש"י והתנאי והרא"ש, וכן פסקו הטור והרמב"ם והראב"ד, (ור"ל כהרמב"ן והרשב"א), וע"ע במאורי ע"י נא ד"ה ספת שכל חתיכה תולדה דזבחה, וא"כ שערות אלו דין תקרובת ע"י עליהן וביין נסך שנתנסך לפני ע"י.

וגם בשוחט או גוזז שלא בפני עבודה זרה פשיטא דנאסר מדין תקרובת עבודה זרה, וכמפורש בתוס' חולין דף מ' ע"א (ד"ה לפני) האחילו לרי יהודה בן בתירה דס"ל בניסוך היין ולא נאסר אלא כנתנסך בפני ע"י, בשחיטה מודה שנאסר גם שלא בפניה, וטעמא דמילתא, או כמבואר בחינוך (מצוה קיא) דשאני שחיטת דהוי מעשה גדול גם שלא בפניה ורק ניסוך היין לא הוי מעשה גדול אלא בנתנסך בפניה, או כמבואר בספר עבודת עבודה (להגרש"ק) ע"י נא: דשאני ניסוך דאין תדרך לנסך אלא בפניה, ולכן ס"ל לריב"ב דאינו נאסר אלא בנתנסך לפניה, אבל שחיטה דדרך לשחוט גם שלא בפני ע"י נאסר גם בנשחט שלא בפניה ע"ש, ושני טעמים אלו שייכים כמו בן בגיזה, וק"ו דלחכמים דמליגי ארי יהודה ב"ב דנאסר, וכן מפורש בחידושי הרשב"א (ע"י נא) דבצירה או לישא שלא בפני ע"י ג"כ נאסר מדין תקרובת ע"י, וביותר מזה מבואר בגמ' (ע"י נא: ב) כסוגיא דקלקלין, ע"ש תר"ה אפילו, וכמהר"ם שם, וע"ע חידושי הרשב"א שם, ובש"ע סי' קל"ט סעיף ה', והרמב"ם ב"ב דנאסר, ומלבד כל זה הרי מסתפרין במקום מיוחד, ועליו מתנוסס פסל גדול, ולכאורה נחשב בפניה ממש, (וק"ו כפי מה ששמעתי שמשפחים מול המזנה של הפסל).

והנה גם המספר שמגלח השערות וזו אי' מהכת הטמאים ושי"י להם, ומאמין באמונתם הטפילה, ובדאי וזהה כשמשפחים לכבוד האליל ומתכוין לע"י, וכיון שהוא עושה מעשה ההתגלות שזהו הקרבן לעבודה זרה, אי"כ הוא הוא העושה עיקר העבודה להאליל והוי תקרובת ע"י, ועוד שבתקרובת ע"י כל שעושה מעשה לשם ע"י אף כשאינו עיקר הפולחן, חשיב תקרובת ע"י, וכמבואר בגמ' ע"י (נא) דבצירת פרכילי ענבים נאסר משעת בצירה, כיון שבצין מתחילה לכך, וכמבואר ברשב"א (ד"ה פרכילי וד"ה ואותן) דכל שא"א להביא מן השוק אלא צריך לבצורן לפני ע"י או ללוש לשם ע"י חשיב תקרובת, אע"פ שעיקר הפולחן הוא בהבאה לפניה, והבצירה והלישה הוי מעשה לשמה גרידא, אפי"ה נאסר מדין תקרובת ע"י, אי"כ ק"ו במעשה הגילוח שחספר עושה לשם ע"י.

ועוד רגם במעשה הטיית הראש של המתגלח לעבודה זרה נאסר ושערות מדין מסייע כאילו היה מגלח בעצמו, ואף לפי הרבה פוסקים דס"ל דבכל התורה כולה (מלבד בפירות הראש) מסייע אין בו ממש, ע"י נקודת הכסף יו"ד סי' קצ"ח ומג"א ריש סימן שם ומ"ב סי' ג' ובסי' שכת (ס"ק יא), כיון שהעושה המלאכה יכול לעשותו גם לולי הסיוע שלו, ע"י מג"א סי' שכת (ס"ק טו) ומ"ב (ס"ק ט), מ"מ לגבי עבודה זרה ק"ל דאפילו בשנים שוחטין וא' מהם מסייע שאין בו ממש ומתכוין לע"י נאסרה הבתמה מדין תקרובת, כמבואר בתבואות שור (שמלה תרשה סי' ד' סעיף ט"ו) וטעם הדבר משם דבשוחט לע"י אפילו במעשה כל דבר

ואפילו אם היינו אומרים גבי עבודת פנור שאין הצוואה נאסרה, כיון שהעבודה היא במעשה ניוול שפי"ר צצבו לפנור והצוואה היא דבר צדדי, ולכן אין הצוואה חשיבת תקרובת, הכא משיטא דהשערה נאסרה, דהרי בפולחן גזירה השערה של החידושים נותנים מכבודם להאליל ולכן הוא כקרבן לע"ז, וגם מעיקרא נודרים בעת צדה להאליל שאם יושעו יגלוהו השער, ולא שהעבודה הוא אך ורק לטוב את האדם המתגלה, (ועבודה הפנור משמע כגמ' (סנהדרין כד) וברמב"ם (פי"ב ע"ז ה"ה) ומפורש להדיא בריב"ש (סי' קי), ובכסף משנה שם, דדרך עבודתה בכיווי האליל, שכח שכ מי שצובר ומכין לבנות, כיון שדרך עבודתה באותו כיווי וכו', שעבודתה חושבין שהע"ז היא חושקת באותו כיווי כדאמרינן בפסחים (ק"א) שרא דענותא נביל סמיה עביל.

הגויים אדוקים בע"ז ומכנים למסור כספם וזהבם ושרצם, יבטוהים שאליל זה עוזר כשעושים פעילה עבורה וידוע שיצרא דע"ז תקף מאוד, וכאילו רואים נפלאות ממש, ואצלינו זכינו ע"הכסל יצרא דע"ז ולא אצלם, אבל פלא הדבר שבהשגח דתק דטרופות חוששין ונמנעין, וכאן אף שזו מחמורות שבהמורות לא יורשים, ומה עוד מחפשים איה סברא קלושה להקל באיסור חסור כי חאי, וכפי הנראה בדור האחרון ככומניו חזר הקבי"ה בנסיך העבודה זרה, וה' יעזור ונעמוד בו.

ובעיר הנחת נהרגין גם נשים של העובדים אף שלא עבדו, ע"י רמב"ם (פי"ד מה' ע"ז ה"ז) ובכסף"מ שם, ושמעתי לפרש דבעבודה זרה קפיד קוב"ה על שהיה לה למחות, וכ"ש כאן שהבעל צריך למחות באשתו ולמונעה מללכוש פאה עם סמך תקרובת ע"ז. ולא מועיל אמירת המוכר שאצלם אין מהודו שכך הטעו אותם, ו"ז צריך בידור יסודי ומקיף במקור וכדין טריפות.

כתב הרמב"ם (פי"ז ה"ב) תקרובת עבודה זרה אסור בהנאה שנאמר ולא חביא תועבה אל ביתך, וכל הנהנה לוקה שתיים, אחת משום ולא חביא תועבה אל ביתך, ואחת משום ולא ידבק בידך מאומה מן החרס, עכ"ל, וכן כתב בחינוך מצוה ק"א ומצוה תכ"ט, אבל הרמב"ן מצוה קצ"ב תולק וס"ל דאיסור אכילה וחנות נלמד מקרא דמן תכרות בריה וגו' וקרא לר ואכלה מזכחו, ע"ש, וכן דעת הסמ"ג (לארין מ"ה קמ"ח), וכל הראשונים כחבו דאיסורו מה"ת, מלבד התוס' ב"ק עב' שנסתפקי בה.

ובכרכות יט: אמר רב יהודה אמר רב המוצא כלאים בכגור פושטן אפילו בשוק מ"ט אין חכמה ואין חכונה ואין עצה לגדל ה', וע"ש דה"ה בכל ל"ת שבתורה, וע"ע שו"ע יו"ד סי' ש"ג ס"א דגם כרואה על חבירו הדין כן. ובה"ה סי' קנ"ז סעיף א' ברמ"א כתב דבכל לא תעשה שבתורה אם יוכל להציל עצמו בכל אשר לו צריך ליתן הכל ולא יעבור ל"ת, וכן הוא ברמ"א א"ח סימן תרנ"ז.

ובשו"ע יו"ד סי' קנ"ה סעיף ב' הביא א' שיטות אם איכא דין יתרג ואל יעבור באיסור הנאה דתקרובת ע"ז, וכתב הש"ך דהסכמת הפוסקים בסברא הראשונה להקל, וכן נוטה דברי המתבר, אבל דעת א"ז הגר"א שם (סק"ד) דגם בזה יתרג ואל יעבור כדין אכזריהו דע"ז, והריב"ש סי' רנ"ה כתב שגם באיסורי הנאה של סתם יינם דרבנן אין מתרפאין בהן כלל, והוא דבריו בחכמת אדם (כלל ס"ה), ומי יעזב לכו להקל באיסור יתרג ואל יעבור.

ומלבד איסור הנאה נ"ש בזה, אסור ג"כ להתחייקו בכיוונו לפי שיטת הרמב"ם, והחינוך הנ"ל דאיסור הנאה נלמד מקרא דלא חביא תועבה אל ביתך, וע"ע רש"י ע"ז סי' ד"ה רבנן, דהמצוה דאכר תאכדון היא גם בתקרובת ע"ז כמו יין נסך ע"ע קה"י בבא קמא סוף סי' ג', ודאי להביא בזה דברי קדוש ח' האור החיים: הקיזש על הפסוק (שמות כ"ג - כ"ד) לא תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם וגו' כי חרס תהרסם ושבר חשבר מצבותיהם, ואלהיות שרצו לצוותם על הריסותם ושברותם לזה קדם לומר לא תשתחוה וגו' לומר שאם לא חרס ולא שיבר חנה הוא כעובד עבודה זרה, כי ה' חרס על המושבה בעבודה זרה, וצריכין היכר לשלילת מחשבת ע"ז מלכם, ואין היכר אלא בשבר מצבותיהם ואם לא יעשו הן וזרי חס כעובדי ע"ז ע"ש, ואע"פ דמשמעות הפסוק והאזה"ה משמע דאיירי בשבירת ע"ז עצמה, מ"מ כדאי שגם מי שנמנע ונ"ל אכר תקרובת ע"ז יש בו נגיעה מהעבירה על הלאו דלא תשתחוה, וחיל ודעדה אחתנו שאין אנו מקיימין מצוה זאת, וכ"ש הנהגה מן התקרובת עבודה זרה, וידוע דברי רבינו החזון איש זצ"ל (מערב סי' ל"ה) דהנהגה מוכר שנוצר בעבירה הוי חילול השם גורא מאוד שמראה שאינו חס לכבוד שמים, ובדאי שערות אלו שנתגלוהו לכבוד עבודה זרה אשר אין לך מרידה גדולה בכבוד שמים גדול מזה, איך אפשר להנות ולהתיפות בזה, ובדאי חסור הדכה יותר ממי שרק אינו מאבד ע"ז שמכואר באוה"ח הק' דנחשב כעובד ע"ז כ"ש הנהגה ממנה, וכפרט אנו בארץ ישראל אשר במצוה מיוחדת נצטוונו בכניסתה לאכר ע"ז ילשרש אחריה, וע"ע צפנת פענח שרייק ג"כ מסנהדרין צ' ע"א דכביטול מצות עשה דנותצתם מוכחותם ה"ז כעובד ע"ז ממש, ע"ש היטב, (וע"י חו"ט ע"ז פ"ג מ"ה דתקרובת ע"ז תמוד מע"ז גופא שמשמא באהל).

ועוד איכא כמה פרטי דינים אשר צריך לזהר שלא ליכשל באיסור הנאה מתקרובת ע"ז, א' מבואר בשו"ע סי' קל"ג ס"א דבאיסור הנאה ד"ע צריך לקבור אפרן לאחר שדפתו, כדי שלא יכשלו באיסור הנאה מהאפר, כ' גם דמי התקרובת אסור בהנאה, דתקרובת עבודה זרה חרס דמי במבואר בשו"ע סי' קל"ג ס"א בדין יין נסך, וא"כ יש לחשוש מליטול דמים מסוחר הפאות בין מהמכרים ובין ממעצבי פאות, שיש לחוש שמה נתערב בממונם חליפי תקרובת ע"ז דאסור בהנאה, ואם כן מי שרוצה לקנות פאה סינטטי יותר לשלם בצ"ק או בדיוק כפי המחיר, שלא יכשל לקבל מהם מצות (עדרף) בחשש שנתפס עליהם איסור חליפי עבודה זרה.

ודע שלפני יותר משלשים שנה הדפסתי בקונטרס "דת יונת"ה" בידור מקיף בחשש שערות מהודו, והכאחי שחדד איסור גמור אלא שבתכתי שם שמן הראוי שיבצעו חקירה יסודית ומקיפה, וכחיום נתבאר הדבר מהרבה מקורות מוסמכים וגם נתברר ששערות הודו בטיב מיוחד, ואפילו בקוריאנה או סין שלא חסר להם שערות מייבאים מהודו ומערבים בו ממנו שמשפר טיב הפאה, ויש מאות סוגי פאות שמעורב בהם שער מהודו, הרי נתבאר דומה האיסור ויש להזהר בזה וכמ"ש.

ונשי ישראל שזכו שהעידה תורה עליהם שידם לא היתה נמעל, ולא השתתפו כחטא חגגל, ולא נתנו נזמי הזהב, ודאי גם לעת כזאת תעמוד להם צדקתם ויקדשו שם שמים בעולם ויחיונו בכל העולם כי אנו עם ח' נאמנים אך ורק לה' ולתורתו, וע"ז נזכה במתרה לראות בישועת ה', להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתן, וכל הרשעה כולה כעשן חכלה, והיה ה' למלך על כל הארץ, וגו'.

בנות ישראל נקראו חתה' ונחליו שמולותיהם כי השכר רב מאוד.